

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYALANUVCHILARIDA INTERAKTIV TAQDIMOTLAR YORDAMIDA BILISH JARAYONLARINI RIVOJLANTIRISH

Xolbayeva Nilufar Maxsadvona

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarning bilish jarayonlarini rivojlantirishda interaktiv taqdimotlardan foydalanish samaradorligi ko'rib chiqiladi. Interaktiv taqdimotlar bolalarning e'tiborini jalb qilish, tasavvurini kengaytirish, o'rganish jarayoniga qiziqish uyg'otish va bilimlarni mustahkamlashda muhim vosita ekanligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, interaktiv taqdimot, bilish jarayonlari, ta'lim texnologiyalari, pedagogik innovatsiyalar.

Kirish Hozirgi kunda maktabgacha yoshdagi bolalarni ta'lim jarayoniga jalb etishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bilish jarayonlari, ya'ni idrok, xotira, tafakkur va tasavvurni rivojlantirishda interaktiv taqdimotlar muhim vositalardan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada interaktiv taqdimotlarning ta'lim jarayoniga ta'siri va ularning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Asosiy qism Interaktiv taqdimotlar – bu vizual, audial va kinestetik ta'sir etuvchi texnologiyalar orqali ta'lim jarayonini samarali tashkil etish imkonini beruvchi vositalardir. Bunday taqdimotlar quyidagi jihatlari bilan ajralib turadi:

1. E'tibor va motivatsiyani oshirish

- Rasm, video, animatsiyalar yordamida bolaning diqqatini jalb qilish imkoniyati mavjud.
- Rang-barang va harakatlanuvchi obyektlar orqali bilimlarni jonlantirish mumkin.

2. Idrok va tushunishni chuqurlashtirish

- Tushunish jarayonini yengillashtirish uchun vizual tasvirlar, interaktiv o'yinlar va muammoli vaziyatlar taqdim etiladi.
- Obrazli fikrlash va mantiqiy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi.

3. Xotira va mustahkamlash jarayonlarini yaxshilash

- Interaktiv taqdimotlar ma'lumotlarni yaxshiroq eslab qolishga yordam beradi.
- Takrorlash imkoniyatini yaratish orqali bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

4. Muloqot va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish

- Bolalar jamoaviy muhokamalar va taqdimotlar orqali o'z fikrlarini ifoda qilishga o'rganadilar.
- Mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvlarni shakllantirish imkoniyatini beradi.

5. O'quv jarayonini individualizatsiya qilish

- Har bir bolaning qobiliyatiga mos interaktiv mashg'ulotlarni tashkil etish imkonini beradi.
- Bolalarning o'z sur'atida bilim olishini ta'minlaydi.

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

Bugungi kunda ta'lim sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etish zarurati ortib bormoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun dars jarayonini qiziqarli, tushunarli va samarali tashkil etish maqsadida interaktiv taqdimotlar muhim o'rin egallaydi. Ularning didaktik potentsiali, rang-barang vizual va audial materiallar orqali taqdim etilishi, shuningdek, bolalar ongiga chuqur ta'sir o'tkazish imkoniyati, pedagogik jarayonni yanada jonlantirib, bilish faoliyatini mustahkamlashga yordam beradi. Shu nuqtai nazardan, interaktiv taqdimotlar – ta'limning an'anaviy shakllari va uslublaridan ustun turuvchi, zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirilgan metodik yondashuvdir.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv taqdimotlar yordamida bilish jarayonlarini rivojlantirish pedagogik jarayonning asosiy yo'nalishlaridan biriga aylandi. Dastlabki yillardan boshlab, bolalar ongini shakllantirishda o'yin, tajriba va qiziqarli darsliklardan foydalanish samarali deb hisoblangan. Ammo zamonaviy davrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanish orqali, o'quv jarayoniga yangi uslubiy va texnologik yondashuvlarni tatbiq etish talab etilmoqda. Interaktiv taqdimotlar yordamida nafaqat bolalarning e'tiborini jalb etish, balki ularning idrok qobiliyatini rivojlantirish, tushunchalarni mustahkamlash va yangi bilimlarni samarali qabul qilish imkoniyati oshadi. Masalan, animatsiyalar, videolar, audio materiallar va interaktiv o'yinlar orqali dars mazmuni nafaqat ko'rgazmali, balki hissiy qabul qilinadigan darajada ifodalanadi. Bu esa, o'z navbatida, bolalarning ma'lumotlarni tez va samarali yodlashiga, mantiqiy fikrlash salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, interaktiv taqdimotlar pedagogik jarayonda individual yondashuvni ta'minlash imkoniyatini yaratadi. Har bir bolaning o'ziga xos idrok darajasi, qiziqishlari va o'rganish uslubi mavjudligini inobatga olgan holda, interaktiv taqdimotlar yordamida darslar individual darajada modullashtirilishi mumkin. Masalan, taqdimotdagi har bir interaktiv modul turli yoshdagi bolalarga moslab ishlab chiqilgan bo'lib, ular o'z sur'atida bilimlarni qabul qiladi va qayta ishlaydi. Bu esa, pedagoglarning darsni rejalashtirishda hamda o'quv jarayonini monitoring qilishda katta yordam beradi. Shu tarzda, dars jarayonida doimiy ravishda feedback olish, bolalarning qiziqishlari va qobiliyatlariga qarab yangi metodik yondashuvlarni tatbiq etish imkoniyati yuzaga keladi. Bu innovatsion yondashuv, o'z navbatida, maktabgacha ta'lim muassasalarida interaktiv metodlardan samarali foydalanishni ta'minlaydi.

O'rganish jarayonida interaktiv taqdimotlarning afzalliklari ko'p qirrali bo'lib, ular bolaning bir nechta hissiyot va idrok sohasiga bir vaqtning o'zida ta'sir qiladi. Vizual materiallar, tovushli izohlar, animatsiyalar va interaktiv o'yinlar birgalikda bolaning diqqatini jamlash, tafakkurini kengaytirish va yangi tushunchalarni tezda qabul qilish imkonini beradi. Shu tarzda, oddiy darslik va yozma materiallarga qaraganda, interaktiv taqdimotlar bolaning o'quv jarayonidagi faol ishtirokini yanada kuchaytiradi. Shu bilan birga, interaktiv metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, o'z-o'zini tahlil qilish va ijodiy yondashuv salohiyatini rivojlantirishda qo'l keladi. Ularning o'zaro muloqot va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda ham katta ahamiyati bor. Misol uchun, taqdimot davomida bolalar savollar berish, o'z fikrlarini ifoda etish va birgalikda muammolarni hal etishda faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon, pedagogik nazorat ostida, kelajakda mustaqil o'qish va tahlil qilish ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, interaktiv taqdimotlar yordamida dars jarayonida zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki pedagoglarning o'z kasbiy salohiyatlarini ham rivojlantiradi. Yangi texnologiyalar bilan tanishish va ularni dars jarayoniga integratsiya qilish orqali, pedagoglar zamonaviy ta'limning talablariga moslashib boradilar. Ularning kreativ yondashuvi va innovatsion fikrlashi bolalarning o'ziga xos qobiliyatlarini ochib berishda muhim omil hisoblanadi. Shu boisdan, interaktiv taqdimotlarni joriy etishda pedagogik treninglar, seminarlar va tajriba almashish tadbirlari katta ahamiyatga ega. Shu tarzda, pedagoglar yangi metod va texnologiyalarni o'zlashtirish orqali dars jarayonini yanada samarali tashkil etadilar.

Interaktiv taqdimotlardan foydalanishning yana bir muhim jihati – ularning bolalar psixologiyasiga moslashganligi va dars jarayonidagi stressni kamaytiruvchi ta'siri. Bolalar uchun dars jarayoni nafaqat bilim olish, balki o'yin-kulgi, tajriba almashish va o'zaro muloqot shaklida kechishi kerak. Shu nuqtai nazardan, interaktiv metodlar bolalarning o'zini erkin ifoda etishiga, ijodiy salohiyatini namoyish etishiga va o'rganish jarayoniga nisbatan musbat munosabat bildirishiga sabab bo'ladi. Shuningdek, bunday taqdimotlar orqali o'qituvchilar bolalarning individual xususiyatlarini aniqlash, ularning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda darsni modellashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Natijada, o'quv jarayoni yanada interaktiv, samarali va qiziqarli bo'lib, bu esa tarbiyalanuvchilarning psixologik va intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, interaktiv taqdimotlar yordamida dars mazmunini aniq va tushunarli shaklda yetkazish imkoniyati yaratiladi. Rasm, grafik, diagramma, video va animatsion materiallar yordamida mavzular vizual tarzda ifodalanadi, bu esa bolalarning tushunish darajasini sezilarli darajada oshiradi. Masalan, matematik tushunchalar, tabiat hodisalari, hayvonlar dunyosi va boshqa mavzular interaktiv materiallar yordamida namoyish etilganda, ularni anglash va eslab qolish osonlashadi. Bu uslub orqali bolalar mavzularni nafaqat ko'rish, balki ularni tajriba orqali o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, interaktiv taqdimotlar o'quvchilarga mavzuni chuqurroq o'rganish va mustaqil tadqiqot olib borish istagini uyg'otadi. Natijada, dars jarayoni faqat ma'lumot beruvchi bosqichdan chiqib, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan innovatsion va interaktiv shaklga kirib boradi.

Zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasalarida interaktiv taqdimotlarni joriy etish jarayonida bir qator metodik yondashuvlar va texnikalar qo'llaniladi. Avvalo, o'quv dasturiga mos ravishda tayyorlangan interaktiv materiallar dars mazmunini qiziqarli va samarali ifodalashda muhim rol o'ynaydi. Bunday materiallar yordamida o'qituvchi mavzuni nafaqat tushuntirib berish, balki amaliy mashqlar, interaktiv o'yinlar va guruhli muhokamalar orqali mustahkamlashga intiladi. Shu jarayonda bolalar o'zaro fikr almashish, tajriba va mulohazalarni baham ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bundan tashqari, taqdimotlarda foydalaniladigan audio va video materiallar yordamida mavzuning qiziqarli tomonlari ta'kidlanadi va ularning ongida ijobiy taassurot qoldiradi. Barcha metodik yondashuvlar doirasida asosiy maqsad – bolalarning bilish jarayonlarini faollashtirish, ularni mavzuga bo'lgan qiziqishini oshirish va o'quv faoliyatini yanada samarali tashkil etishdir.

Bundan tashqari, interaktiv taqdimotlar yordamida o'quv jarayonida texnologik vositalardan keng foydalanish zamonaviy ta'lim metodikasining ajralmas qismi sifatida qaraladi. Elektron doskalar, proektorlar, planshetlar va maxsus dasturiy ta'minotlar yordamida darslarni raqamlashtirish orqali, pedagoglar mavzularni ko'rgazmali va dinamik tarzda taqdim etadilar. Bu

esa, bolalarning axborotni tez va samarali qabul qilishiga, yangi bilimlarni mustahkamlashga va mantiqiy fikrlash salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, interaktiv metodlarni joriy etish orqali o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish, muammolarni mustaqil hal etish va ijodiy yechimlar topish ko'nikmalari ham shakllanadi. Ushbu jarayonlar natijasida, dars davomida o'quvchilarning ishtiroki va faoliyat darajasi sezilarli darajada oshib, ularning tarbiyaviy va intellektual rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Umuman olganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv taqdimotlar yordamida bilish jarayonlarini rivojlantirish pedagogik innovatsiyalar va zamonaviy texnologiyalar asosida olib borilayotgan kompleks jarayondir. Ushbu yondashuv nafaqat dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish, balki bolalarning ijodiy, analitik va mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlashda ham katta ahamiyatga ega. Bolalar o'zaro muloqotda bo'lish, o'z fikrlarini erkin ifoda etish, yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirish orqali intellektual salohiyatlarini rivojlantiradilar. Shu bilan birga, interaktiv taqdimotlar orqali o'qituvchilar o'z metodik yondashuvlarini doimiy ravishda takomillashtirib borishlari, yangi texnologiyalarni o'zlashtirishlari va dars jarayonini individual ehtiyojlarga moslashtirishlari mumkin bo'ladi.

Natijada, mazkur maqolada keltirilgan mulohazalar va tahlillar asosida aytish mumkinki, interaktiv taqdimotlar maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarning bilish jarayonlarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular dars jarayoniga faollik, innovatsion yondashuv va zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish orqali bolalarning nafaqat bilim olish, balki o'zini anglash, ijodiy fikrlash va muloqot qilish qobiliyatlarini ham kuchaytiradi. Shu sababli, pedagogik jarayonni doimiy ravishda rivojlantirish, yangi metod va texnologiyalarni joriy etish hamda o'quvchilarning ehtiyojlarini inobatga olgan holda interaktiv taqdimotlarni keng qo'llash kelajak avlodning intellektual va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shunday qilib, interaktiv taqdimotlarning maktabgacha ta'limda qo'llanilishi nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki pedagogik jarayonni dinamik va qiziqarli shaklda tashkil etishga, hamda bolalarning o'ziga xos qobiliyatlarini namoyon etish va rivojlantirishga katta imkoniyat yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, kelajakda mustaqil fikrlovchi, ijodkor va zamonaviy dunyo talablariga javob beradigan shaxslarni tarbiyalashda asosiy omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu munosabat bilan, interaktiv taqdimotlar asosida tashkil etilgan darslar maktabgacha ta'lim muassasalarida nafaqat bilimlarni o'zlashtirish, balki tarbiyalanuvchilarning ijtimoiy, hissiy va kognitiv salohiyatlarini ham kompleks tarzda rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Interaktiv taqdimotlarni samarali qo'llash uchun quyidagi metodik yondashuvlar qo'llaniladi:

- Didaktik o'yinlar va vizual darsliklardan foydalanish;
- Audio va video materiallardan foydalanib, bolalarning qiziqishini oshirish;
- O'quv dasturlariga mos ravishda interaktiv texnologiyalarni integratsiya qilish;
- Refleksiv o'rganish va bolalarning faolligini rag'batlantirish.

Xulosa Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv taqdimotlardan foydalanish bolalarning bilish jarayonlarini rivojlantirishga katta hissa qo'shadi. Ular nafaqat ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, balki bolalarning mustaqil fikrlashi, idroki, xotirasi va ijodiy qobiliyatlarini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu boisdan, zamonaviy pedagoglar va tarbiyachilar

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

interaktiv texnologiyalarni ta'lim jarayoniga faol tatbiq etishlari lozim. Bu esa kelajak avlodning intellektual va ijodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 8-14.
2. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ НА ЭТАПЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 105-110.
3. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ НА ЭТАПЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 75-80.
4. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИИ И ИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЭФФЕКТЫ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 49-55.
5. Икромова, С. А. (2024). СТРЕСС И ЕГО ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ НА ЭТАПЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 68-74.
6. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ОТ ДЕТСТВА ДО ВЗРОСЛОСТИ. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 1-7.
7. Akbarovna, I. S., & Lola, I. (2025). ИТМОИЙ ПЕДАГОГИК FAOLIYATDA TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. *ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN KREATIV G'OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR*, 7(75), 201-204.
8. Икромова, С. А., & Джумаева, Ф. Б. (2025). ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СТРУКТУРА В УЗБЕКИСТАНЕ И ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ. *PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(2), 256-262.
9. Икромова, С. А. (2025). ART TERAPIYANING RUHIY KASALLIKLARNI DAVOLASHDAGI O'RNI VA SAMARADORLIGI. *PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(2), 154-157.
10. Akbarovna, I. S. (2024). STRESS, DEPRESSIYA VA BOSHQA RUHIY HOLATLARNING PSIXOLOGIYADAGI O'RNI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 7-13.